

**RAPORT
Z REALIZACJI PROJEKTU
LIFE-IP EKOMALOPOLSKA**

**LIFE-IP EKOMALOPOLSKA / LIFE19
IPC/PL/000005**

PODSUMOWANIE

2023

**Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Zespół Klimatu**

PODSUMOWANIE

Realizacja Projektu LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA rozpoczęła się 1 stycznia 2021 r. 30 czerwca 2023 zakończyła się pierwsza jego faza. Wśród najważniejszych osiągnięć Projektu w 2023 r. roku wyróżnić można:

- o przeprowadzenie **drugiej odsłony kampanii „Klimat dla pokoleń”**, której celem było wskazanie konkretnych rozwiązań, które każdy mieszkaniec Małopolski może zastosować w swoim gospodarstwie domowym (termomodernizacja budynku, montaż OZE, oszczędność wody i energii, itp.),
- o **organizacja II Małopolskich Dni dla Klimatu**. Łącznie w wydarzeniach wzięło udział **ponad 20 tys. osób. Posadzono blisko 22 tys. drzew**,
- o organizacja **2 wizyt studyjnych** dla doradców ds. klimatu i środowiska oraz przedstawicieli samorządów z Małopolski Zachodniej, których celem była wymiana doświadczeń i dobrych praktyk,
- o **prezentacja działań projektu na największej konferencji klimatycznej w Europie The European Climate Stocktake**,
- o opracowanie **Koncepcji szkoły neutralnej dla klimatu** oraz **Koncepcji budynku zabytkowego neutralnego dla klimatu**. Koncepcje posłużą do przygotowania opisów osi priorytetowych Funduszy Europejskich dla Małopolski na lata 2021 – 2027,
- o realizację wydarzeń ekologicznych (pikniki, konkursy, warsztaty dla dzieci) powierzonych **5 organizacjom pozarządowym** w ramach Otwartego Konkursu Ofert. W zorganizowanych wydarzeniach udział wzięło **ponad 2,5 tys. mieszkańców Małopolski**,
- o przeprowadzenie **34 lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych**, które **dotarły do prawie 282 tys. Małopolan, 156 spotkań w szkołach średnich**, w których **uczestniczyło blisko 6 tys. osób, 76 wydarzeniach związanych z ochroną klimatu**, w których udział wzięło **ponad 26 tys. osób**,
- o organizacja **3 zajęć w ramach Małopolskiej Chmury Edukacyjnej** pod hasłem „Zostań klimatycznym bohaterem!”. W zajęciach uczestniczyło **ponad 400 uczniów**,
- o organizacja **6 spotkań warsztatowych i szkoleń** dla przedstawicieli gmin i powiatów, **3 konferencji tematycznych** oraz wirtualnego spotkania z KE, **6 spotkań dla doradców ds. klimatu i środowiska** oraz **16 spotkań z partnerami Projektu**,
- o przygotowano **7 Ekoporadników**, które są skierowane do różnych grup społecznych i zawodowych,
- o złożenie wniosku na pomoc techniczną MIP4Adapt oraz „LIFE DREAM CITIES – Designing and Realization of Exemplary Adaptation among Medium sized CITIES – Małopolska ready for adaptation”.

SUMMARY

The implementation of the LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA project began on January 1, 2021. The first phase concluded on June 30, 2023. Among the most significant achievements of the project in 2023, we can highlight:

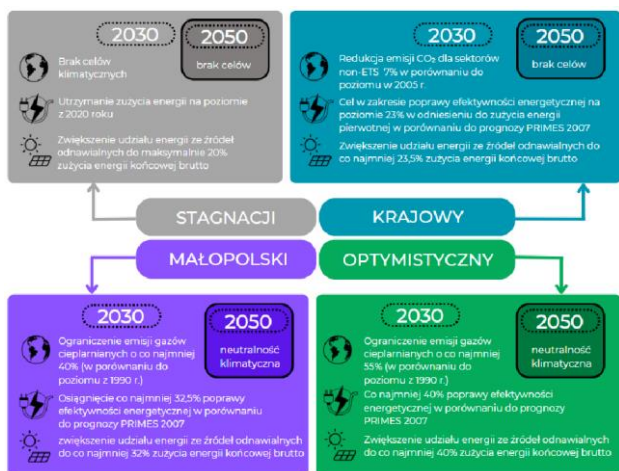
- o conducting the second edition of the **"Climate for Generations" campaign**, aimed at identifying specific solutions that every resident of Małopolska can implement in their household (building thermomodernization, installation of renewable energy sources, water and energy conservation,
- o **organizing the 2nd Małopolska Climate Days**, with **over 20,000 participants** in the events. Approximately **22,000 trees were planted**,
- o organizing **two study visits** for climate and environmental advisors and representatives of local governments from Western Małopolska. The objective was to exchange experiences and best practices,
- o presenting project activities at the largest European climate conference, **The European Climate Stocktake**,
- o developing **the concept of a climate-neutral school and a climate-neutral historic building**. These concepts will contribute to the preparation of priority axis descriptions for European Funds for Małopolska for the years 2021-2027,
- o implementing ecological events (picnics, contests, workshops for children) entrusted to **5 non-governmental organizations** as part of the Open Call Competition. **Over 2,500 residents** of Małopolska participated in these events,
- o conducting **34 local information and education campaigns** reaching nearly 282,000 Małopolska residents, 156 meetings in high schools with nearly 6,000 participants, and 76 climate protection-related events with over 26,000 participants,
- o organizing **3 sessions as part of the Małopolska Educational Cloud** under the motto "Become a Climate Hero!" with the participation of over **400 students**,
- o holding **6 workshop and training sessions** for representatives of municipalities and counties, **3 thematic conferences**, a virtual meeting with the European Commission, **6 meetings** for climate and environmental advisors, and **16 meetings with project partners**
- o developing **7 Eco-guides** targeted at various social and professional groups,
- o submitting an application for technical assistance for MIP4Adapt and "LIFE DREAM CITIES – Małopolska ready for adaptation."

BUDOWANIE POTENCJAŁU POLITYKI KLIMATYCZNEJ

C1 Plan działań dla klimatu i energii

W 2023 roku kontynuowane były prace nad przygotowaniem scenariuszy działań klimatycznych w perspektywie do roku 2030 i 2050.

W lipcu Akademia Górniczo-Hutnicza przygotowała opracowanie pn. „Małopolska ku neutralności klimatycznej – badania klimatyczne”. Opracowanie przedstawia analizy scenariuszowe rozwoju systemu energetycznego województwa małopolskiego w okresie 2020–2050. Opracowanie jest podstawowym elementem oraz punktem wyjścia do przygotowania aktualizacji Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla Województwa Małopolskiego. Przygotowane scenariusze zostały skonsultowane z ekspertami Instytutu ds. Energii, Klimatu i Środowiska w Wuppertalu (Niemcy).

Rys. 1 Cele obszarowe dla rozpatrywanych scenariuszy

Rys. 2 Spotkania konsultacyjne scenariuszy klimatycznych

W 2024 do opracowanych scenariuszy przygotowany zostanie rekomendowany zakres działań (dla każdego sektora indywidualny) niezbędny do wdrożenia do 2030 i 2050.

Dodatkowo w czerwcu Brandenburski Uniwersytet Techniczny w Cottbus (BTU) przygotował drugą część raportu dotyczącego dobrych praktyk z procesu transformacji energetycznej Łużyc i rekomendacji dla województwa małopolskiego w tym zakresie. Rekomendacje te zostaną również wykorzystane przy przygotowaniu aktualizacji RPDKiE (2024).

W listopadzie zaopiniowano 3 dokumenty procedowane przez Europejski Komitet Regionów (Europejski Bank Wodoru, Wielopoziomowe zarządzanie na rzecz Zielonego Ładu, Europejski Zielony Ład a zdrowie).

W 2023 r. Zespół projektowy uczestniczył w prekonsultacjach mających na celu przygotowanie projektów aktualizacji krajowych dokumentów strategicznych dotyczących sektora energii Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. (PEP2040) oraz Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK). Udział w prokonsultacjach ma zapewnić spójność pomiędzy krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi.

Pierwszą analizę pod kątem przygotowania Regionalnego Planu Działań przygotowało Województwo Śląskie. W 2023 przygotowana została analiza nt. stopnia wykorzystania OZE.

C5 Centrum Kompetencji

Centrum Kompetencji (CK) nieprzerwanie funkcjonuje od 1 stycznia 2021. CK powstało aby wzmocnić wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii przez małopolskie powiaty i gminy. Od początku powstania Centrum zapewnia stałe wsparcie i szkolenia dla pracowników powiatów i gmin, aby wzmocnić ich potencjał do realizacji działań klimatycznych.

W 2023 r. zorganizowano 6 spotkań warsztatowych i szkoleń dla przedstawicieli gmin i powiatów:

- 31 stycznia – spotkanie w zakresie skutecznej komunikacji oraz korelacji pomiędzy zmianą klimatu a smogiem. Podczas spotkania rozmawiano m.in. nt. możliwości współpracy przy organizacji II Małopolskich Dni dla Klimatu. W spotkaniu wzięło udział ponad 80 osób.

- 8 lutego odbyło się spotkanie z przedstawicielami Krajowego Punktu Kontaktowego PR Horyzont Europa. Podczas spotkania zaprezentowane zostały dostępne programy oraz otwarte nabory i konkursy w zakresie dofinansowania i realizacji inwestycji środowiskowych. W spotkaniu uczestniczyło ponad 40 osób.
- 2 marca – spotkanie dotyczące „Adaptacji miast i gmin do zmiany klimatu. Warsztaty zostały zorganizowane we współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Polska Sieć „Energie Cities”.
- 29 maja – szkolenie z tworzenia społeczności energetycznych dedykowane dla przedstawicieli gmin i powiatów z terenu Małopolski. Podczas spotkania omówiono praktyczne aspekty tworzenia społeczności energetycznych oraz największe wyzwania towarzyszące całemu procesowi. Spotkanie zgromadziło ok. 130 uczestników.
- 21 czerwca i 24 października we współpracy z Stowarzyszeniem Gmin Polska Sieć „Energie Cités” i Fundacją Frank Bold zorganizowano spotkania pn. „Społeczności energetyczne dla jednostek samorządu terytorialnego”, podczas którego omówiono prawne aspekty tworzenia klastrów energii i spółdzielni energetycznych.

Rys. 3 Spotkania dla przedstawicieli gmin i powiatów

Rys. 4 Spotkania dla przedstawicieli gmin i powiatów

W ramach Centrum Kompetencji zorganizowano **3 konferencje tematyczne oraz wirtualne spotkanie z KE:**

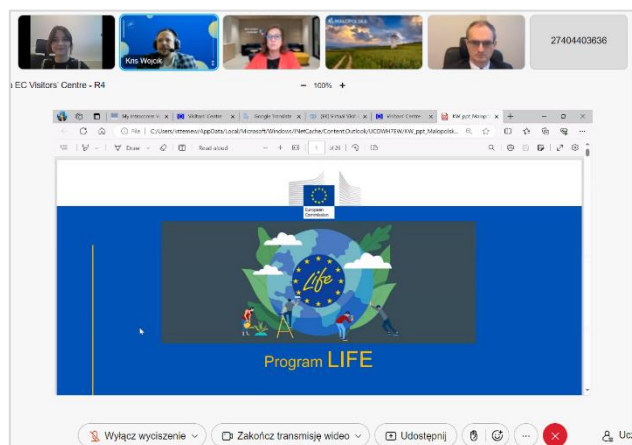
- 12 kwietnia w Muzeum Lotnictwa odbyła się konferencja dotycząca **inwestycji zwiększających efektywność energetyczną budynków** pn.: „Świadomi energetycznie”. W ramach spotkania zaprezentowano kluczowe zasady wyboru nowego źródła ciepła, jako alternatywy dla kotłów na paliwa stałe, dostępne programy wsparcia finansowego oraz nowelizację ustawy o charakterystyce energetycznej budynków. W spotkaniu uczestniczyło **ponad 200 pracowników** małopolskich gmin i powiatów.
- 10 maja odbyła się konferencja on-line pn. **Transformacja energetyczna a zarządzanie zasobami energetycznymi w JST. Ponad 150 uczestników** spotkania wysłuchało prezentacji nt. minimalizacji zużycia energii elektrycznej oraz rozwoju energetyki rozproszonej.
- 7 czerwca odbyła się konferencja pn. **Instrumenty wsparcia dla budynków sektora publicznego**. Podczas spotkania przedstawiona została koncepcja szkoły i budynku zabytkowego neutralnych dla klimatu wraz z dostępnymi możliwościami sfinansowania takich inwestycji (FENIKS, FEM 2021-2027). W spotkaniu uczestniczyło **ponad 120 osób**.
- 22 listopada odbyło się kolejne spotkanie z ekspertami Komisji Europejskiej, podczas którego zostały poruszone tematy **wdrażania polityki ochrony środowiska, potencjału projektów LIFE oraz mechanizmów finansowania działań środowiskowych**. W spotkaniu uczestniczyło **blisko 50 osób**.

Rys. 5 Konferencje dla JST

Rys. 6 Konferencje dla JST

Rys. 7 Wirtualne spotkania KE

Ponadto w ramach CK Zespół Zarządzający zorganizował **6 spotkań dla doradców ds. klimatu i środowiska:**

- 25 kwietnia spotkanie on-line przedstawione zostały kwestie dotyczące zakończenia I fazy Projektu oraz planów na kolejne miesiące.
- 11 maja w spotkaniu finansowo–technicznym połączonym z warsztatami organizowanymi wspólnie z Miastem Kraków, a przeprowadzonymi przez Fundację Edukacyjną Nausika. Warsztatach z edukacji poza formalnej miały na celu pokazanie możliwości wykorzystania różnych technik edukacyjnych podczas prowadzenia spotkań w szkołach, tak aby jak najskuteczniej przekazywać wiedzę nt. zmiany klimatu.
- 4 października w Muzeum Armii Krajowej omówiono kwestie techniczne i finansowe realizacji Projektu. Podczas spotkania AGH oraz ECAC przedstawiły plany działań na drugą fazę projektu. W spotkaniu uczestniczył także przedstawiciel Funduszy Europejskich dla Małopolski, dzięki któremu doradcy dowiedzieli się jak ubiegać się o środki z nowej perspektywy finansowej.

- 19 października i 7 listopada odbyły się spotkania organizacyjne dotyczące organizacji III Małopolskiego Dnia dla Klimatu. Wydarzenie planowane jest na marzec/kwiecień 2024 r.
- 29 listopada w Polskiej Akademii Nauk odbyło się kolejne spotkanie połączone z prelekcją dotyczącą kwestii adaptacji do zmian klimatu. Prelekcję przeprowadziło Stowarzyszenie polskich gmin „Energy Cite”.

Rys. 8 Spotkania z udziałem doradców ds. klimatu i środowiska

Rys. 9 Warsztaty dla doradców ds. klimatu i środowiska

Przedstawiciele CK włączyli się w budowanie kompetencji i współpracy z innymi projektami:

- 22 marca przedstawiciele Projektu mieli okazję uczestniczyć w seminarium „Zjednoczeni dla wody”, zorganizowanym z okazji Światowego Dnia Wody w Akademii Górniczo Hutniczej w Krakowie. Podczas spotkania zaprezentowane zostały także założenia RPDKiE oraz dotychczasowe działania Projektu.
- 27 kwietnia odbyło się spotkanie, podczas którego przedstawiciele UMMM podzieliли się doświadczeniami w zakresie realizacji Projektu LIFE i planowanych działań na rzecz klimatu

i środowiska z ekspertkami z ukraińskiego projektu „Environment People Law” ze Lwowa.

- 28 kwietnia, w ramach kursu Earth Sciences in a Changing World, odbyło się spotkanie ze studentami Uniwersytetu Jagiellońskiego, podczas którego przedstawiciel UMWM zaprezentował strategię adaptacji do zmian klimatu oraz działania Projektu.

Rys. 10 Spotkania ze studentami

Zespół Zarządzający (ZZ) uczestniczył w **16 spotkaniach z partnerami Projektu**: Instytutem w Wuppertalu, Akademią Górniczo-Hutniczą, Małopolskim Centrum Przedsiębiorczości Europejskim Centrum Czystego Powietrza oraz Województwem Śląskim.

Rys. 11 Spotkania z partnerami projektu

Dodatkowo Kierownik projektu uczestniczył w spotkaniach z PwC Polska wraz z Instytutem Rozwoju Miast i Regionów realizującymi projekt na rzecz Ministerstwa Klimatu i Środowiska pn. *Wzmocnienie koordynacji polityki adaptacji do zmian klimatu między władzami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi, które*

rego celem jest wypracowanie rekomendacji dla aktualizacji Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 oraz dla zarządzania polityką adaptacji do zmian klimatu w Polsce. Małopolska włącza się w realizację projektu z głosem doradczym.

W 2023 sfinalizowane zostały: **Koncepcja szkoły neutralnej dla klimatu oraz budynku zabytkowego neutralnego dla klimatu**. Koncepcje posłużą do przygotowania opisów osi priorytetowych Funduszy Europejskich dla Małopolski na lata 2021 – 2027.

Wzrost kompetencji pracowników urzędów powiatowych jest warunkiem niezbędnym do włączenia działań klimatycznych do lokalnych dokumentów strategicznych. 6 marca w Akademii Górniczo-Hutniczej odbyła się uroczystość **wręczenia dyplomów ukończenia studiów podyplomowych** na kierunku „Adaptacja do zmian klimatu”. Uczestnicy studiów przez dwa semestry otrzymywali wiedzę z zakresu planowania energetycznego, odnawialnych źródeł energii, energooszczędności w budownictwie, gospodarki niskoemisyjnej, działań adaptacyjnych, błękitno-zielonej infrastruktury, zrównoważonego transportu czy zarządzania projektami. Dzięki Projektowi **Małopolska zyskała 33 nowych ekspertów w zakresie przeciwdziałania i adaptacji do zmiany klimatu**.

Rys. 12 Absolwenci studiów podyplomowych

27 listopada w Zakopanem odbyły się **dwa z przewidzianych ośmiu spotkań „Czempioni zrównoważonego rozwoju”**. W ramach wydarzenia uczestnicy zapoznali się z zasadą działania elektrowni wodnych oraz funkcjonowaniem jednorodzinnego budynku energooszczędnego powstałego w Zakopanem.

Rys. 13 Pierwsze spotkanie z cyklu "Czempioni zrównoważonego rozwoju"

W ramach cyklu „Trzy pytania o klimat” ukazały się 2 rozmowy z ekspertami w zakresie przeciwdziałania negatywnym skutkom zmiany klimatu oraz agrofotowoltaiki, jako szansy dla produkcji własnej energii dla rolników i mieszkańców wsi. „Trzy pytania o klimat” to cykl rozmów publikowany w mediach społecznościowych i na stronie internetowej projektu. Kontynuacja publikacji planowana jest na rok 2024.

Wszystkie rozmowy dostępne są na: <https://klimat.ekomalopolska.pl/trzy-pytania-o-klimat/>.

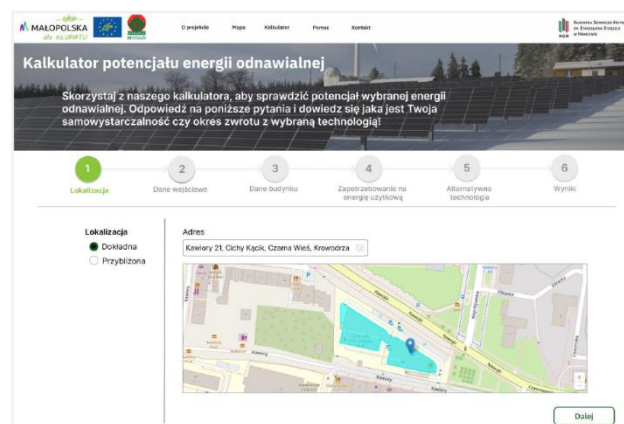
Rys. 14 Cyklu „Trzy pytania o klimat”

TRANSFORMACJA NISKOEMI-SYJNA

C.3 Potencjał OZE w województwie małopolskim i śląskim

W roku 2023 Akademia Górniczo-Hutnicza opracowywała wizualizację aplikacji Odnawialnych Źródeł Energii dla Małopolski. Obecnie trwają konsultacje wersji testowej, której ukończenie planowane jest na rok 2024.

Jako pierwszy etap przygotowania mapy dla Województwa śląskiego, AGH przygotowała raport z oceną dostępnego potencjału OZE. Raport posłuży do przygotowania narzędzia online, wzorowanego na aplikacji dla Małopolski.

Rys. 15 Kalkulator doboru instalacji OZE

EDUKACJA I WZROST ŚWIADOMOŚCI

E1 Regionalna kampania edukacyjna i informacyjna

Na przełomie listopada i grudnia 2023 trwała druga odsłona kampanii „Klimat dla pokoleń”. Celem pierwszej odsłony, która miała miejsce w 2022 r. było zwrócenia uwagi na skutki lokalne zmiany klimatu (susze, powodzie, brak wody). Celem drugiej odsłony było wskazanie konkretnych rozwiązań, które każdy mieszkaniec Małopolski może zastosować i podjąć w swoim gospodarstwie domowym (termomodernizacja budynku, montaż OZE, oszczędność wody i energii, itp.). W ramach kampanii na terenie całej Małopolski:

- rozdystrybuowane zostały plakaty we wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatów (1755) oraz 300 paczkomatach,

- opublikowanych zostało **6 artykułów sponsorowanych** zarówno w prasie lokalnej, regionalnej (60 tys. egzemplarzach gazet lokalnych), a także **na 6 stronach internetowych tych portali (1,5 mln czytelników portali internetowych)**,
- opublikowanych zostało **7 postów sponsorowanych** w mediach społecznościowych (Facebook i Instagram) (**1,4 mln odbiorców**),
- przygotowany został spot internetowy, który wyświetlany był w 30 pojazdach komunikacji miejskiej w Krakowie, **5 lokalnych kinach, Kolejach Małopolskich oraz 300 ekranach bankomatów**, a także spot radiowy, który został wemitowany w **4 radiowych (3,5 mln słuchaczy) regionalnych i lokalnych rozgłośniach radiowych, łącznie 800 spotów**

Rys. 16 Druga osłona kampanii „Klimat dla pokoleń”

Rys. 17 Nośniki kampanii „Klimat dla pokoleń”

Więcej o kampanii: <https://klimat.ekomalopolska.pl/klimatdlapokolen-kampania/>.

E2 Lokalne działania edukacyjne i informacyjne

Doradcy ds. klimatu i środowiska angażują się w lokalne działania informacyjno-edukacyjne.

W 2023 zorganizowali **34 lokalne kampanie informacyjno-edukacyjne**, które dot. m.in. śladu węglowego, oszczędności wody, oszczędności energii, Małopolskiego Dnia dla Klimatu, transportu przyjaznego środowisku. Kampanie **dotarły do prawie 282 tys. Małopolan**.

Pod koniec roku w powiatach nowotarskim i wielickim przeprowadzono dwie kampanie medialne:

- w powiecie nowotarskim kampania objęła tematykę odnawialnych źródeł energii,
- w powiecie wielickim kampania poruszała temat oszczędzania wody, a publikowane materiały dotarły do prawie 8 tys. odbiorców.

Ponadto doradcy ds. klimatu i środowiska:

- **rozdysybuowali blisko 214 tys. materiałów edukacyjno-informacyjnych**. Materiały dotyczyły m.in. przyczyn i skutków zmiany klimatu, działań adaptacyjnych, segregacji odpadów, zmiany klimatu na zdrowie, tworzenia ogrodów deszczowych, budowy domu energooszczędnego oraz termomodernizacji,
- przygotowali **70 innych projektów materiałów edukacyjno-informacyjnych, 3 własne projekty ulotek/broszur oraz 2 filmy edukacyjne** dot. nawyków transportowych oraz wpływu zmiany klimatu na zdrowie,
- **rozdysybuowali blisko 55 tys. innych materiałów edukacyjno-informacyjnych** wykonanych z ekologicznych materiałów m.in.: butelki filtrujące na wodę, bawełniane torby na zakupy, kolorowanki, torby jutowe, żarówki LED, przybory szkolne oraz sadzonki drzew,
- **udostępniili 105 elektronicznych materiałów edukacyjno-informacyjnych**. Materiały dotyczyły aktualnych wydarzeń w Projekcie i prowadzonych kampanii,
- przygotowali **ponad 55 artykułów w prasie**, które dotyczyły min. aktualnych wydarzeń w Projekcie oraz udziału doradcy w lokalnych wydarzeniach związanych z ochroną klimatu,
- zamieścili **prawie 300 artykułów w Internecie** oraz **prawie 500 artykułów/postów w mediach społecznościowych**. Materiały o tematyce środowiskowej dotarły do **ponad 600 tys. odbiorców**.

Rys. 18 Spotkania doradców ds. klimatu i środowiska z mieszkańcami

Rys. 19 Spotkania doradców ds. klimatu i środowiska w szkołach

W kwietniu 2023 odbyła się **druga odsłona Małopolskich Dni dla Klimatu**. Lokalne wydarzenia i akcje edukacyjne **odbyły się we wszystkich małopolskich powiatach**. W ramach akcji zorganizowane zostały liczne lekcje ekologiczne i konkursy w szkołach i przedszkolach, warsztaty plenerowe z leśnikami czy wspólne sadzenie drzew.

Rys. 20 Spotkania terenowe w ramach II Małopolskich Dni dla Klimatu

Łącznie w wydarzeniach wzięło udział **ponad 20 tys. osób**. Posadzono blisko **22 tys. drzew**. Patronat nad akcją objęło Ministerstwo Klimatu i Środowiska. **Poprzez akcję #drzewodlaklimatu Małopolska włącza się w inicjatywę 3 Billion Trees Pledge**. Kolejna trzecia edycja zaplanowana jest na 2024 r.

Rys. 21 Akcja sadzenia drzew z dziećmi w ramach II MDK

Rys. 22 Akcja sadzenia drzew w szkołach

W maju oraz czerwcu 2023 r. odbył się **cykl wydarzeń „Rozgrzewka z Funduszami Europejskimi”** organizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Podczas lokalnych wydarzeń plenerowych swoje stanowiska prezentowali również doradcy ds. klimatu i środowiska oraz doradcy ds. biznesu. Głównym celem spotkań jest przygotowanie przyszłych beneficjentów Funduszy Europejskich do ubiegania się o wsparcie dla planowanych inwestycji.

Rys. 23 Spotkania plenerowe

W maju (23.05, 30.05) oraz czerwcu (6.06) odbyły się **3 zajęcia w ramach Małopolskiej Chmury Edukacyjnej**. Zajęcia są kontynuacją edycji z roku 2022 pn. „Ostatni dzwonek dla klimatu”. W roku 2023 prelekcje zorganizowane zostały w ramach włączenia się Małopolski w obchody Zielonego Tygodnia (EU Green Week 2023). Tegoroczne prelekcje odbyły się pod hasłem „Zostań klimatycznym bohaterem!”. W zajęciach **uczestniczyło ponad 400 uczniów**.

Rys. 24 Zajęcia w ramach Małopolskiej Chmury Edukacyjnej

W 2023 roku przyznane zostały dotacje dla 5 Małopolskich Organizacji Pozarządowych w ramach Otwartego Konkursu Ofert. Łącznie na działania przeznaczono 100 tys. złotych. Działania realizowane były od lipca do października 2023.

- Stowarzyszenie Homini et Terrae zorganizowała **kampanię społeczną „Złap deszcz”**, której kulminacją był rodzinny piknik w Dolinie Będkowskiej, w którym uczestniczyło **ok. 500 osób**.
- Fundacja Horyzont360 zorganizowała **wydarzenie „Astro noc”**. W pikniku udział **wzięło 576 osób**.
- Regionalny Instytut Rozwoju Edukacji zorganizował **wydarzenie „Hackathon „Eco+Tech Challenge”**, które koncentrowało się na wyzwaniach wodnych, zmniejszeniu śladu węglowego oraz recyklingu. Wydarzenie zanotowało prawie **1100 uczestników**.

- Fundacja Green Festival zorganizowała **wydarzenie „Akademia Klimatu EKOMAŁOPOLSKA” dla 320 osób**. Wydarzenia złożone było z pokazów filmów „Animal”, „Historia rozwiązań” oraz dyskusji.
 - Stowarzyszenie Pozytywnej Aktywności zorganizowało Letnie **„Warsztaty z klimatem” dla dzieci**, w których wzięło udział **135 osób**.
- Sumarycznie w wydarzeniach **uczestniczyło ponad 2,5 tys. osób**.

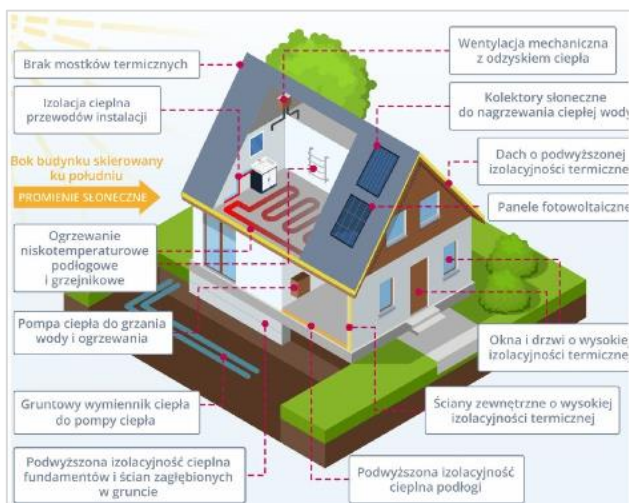
Rys. 25 Wydarzenia organizowane przez NGOs

Rys. 26 Wydarzenia organizowane przez NGOs

W 2023 przygotowano **7 Ekoporadników, które są skierowane do różnych grup społecznych i zawodowych** (władz lokalnych, przedsiębiorców, rolników, właścicieli budynków jednorodzinnych i zarządców wielorodzinnych, dyrektorów i nauczycieli oraz osób planujących budowę domu). Ekoporadniki wyjaśniają kwestie stosowania rozwiązań przyjaznych dla klimatu zarówno w podejmowanych inwestycjach i wykonywanej pracy. Ekoporadniki na co dzień dystrybuowane są przez doradców ds. klimatu i środowiska wśród dedykowanych grup społecznych.

Ekoporadniki dostępne do pobrania na stronie: https://klimat.ekomalopolska.pl/opracowania/?thumbnail_id=4700.

Rys. 27 Fragment Ekoporadnika dla budujących domy

E3 Tworzenie sieci wymiany doświadczeń

W styczniu (9-11.01) oraz we wrześniu (25-29.09) odbyły się zaplanowane 2 wizyty studyjne.

- W styczniu doradcy odwiedzili: kopalnię Guido, (która po zakończeniu wydobycia została przekształcona w muzeum), biogazownię rolniczą w Łanach Wielkich, Eurocentrum w Katowicach (specjalizujące się w budownictwie pasywnym), a także wzięli udział w spotkaniu z firmą Energo-pomiar mającą doświadczenia m.in. w przygotowaniu strategii energetycznych dla JST.

Rys. 28 Wizyta studyjna dla doradców ds. klimatu i środowiska

- We wrześniu przedstawiciele gmin Małopolski Zachodniej oraz doradcy z tego terenu uczestniczyli w wyjeździe do Zagłębia Ruhry w Nadrenii Północnej-Westfalii. Wiele cennych doświadczeń dostarczyły spotkania m.in. z ekspertami Instytut ds. Energii, Klimatu i Środowiska w Wuppertalu

oraz Ministerstwa Gospodarki, Przemysłu, Ochrony Klimatu i Energetyki Nadrenii Północnej-Westfalii. Uczestnicy spotkania poznali dobre praktyki miast górniczych i hutniczych, które przeszły transformację energetyczną i związane z nią zmiany strukturalne.

Rys. 29 Spotkanie z Ministerstwem Gospodarki, Przemysłu, Ochrony Klimatu i Energetyki Nadrenii Północnej-Westfalii

Rys. 30 Uczestnicy wizyty studyjnej w Zagłębiu Ruhry

W lipcu w ramach wsparcia Sekretariatu ds. Inicjatywy dla regionów węglowych w okresie przejściowym na Bałkanach Zachodnich i Ukrainie zorganizowana została wizyta studyjna dla delegacji z obwodu lwowskiego – Nowowotyńska i Czerwonogrodu (Ukraina). Spotkanie zorganizowano w ramach uczestnictwa Małopolski w Platformie Regionów Węglowych w Transformacji. Celem spotkania była wymiana doświadczeń i dobrych praktyk z procesu transformacji regionów górniczych. Podczas spotkania przedstawiono cele i założenia projektu.

Rys. 31 Spotkanie w ramach Platformy Regionów Węglowych

Rys. 33 Spotkanie inauguracyjne przystąpienia do Misji EU

Rys. 32 Wymiana doświadczeń w ramach inicjatywy Platformy Regionów Węglowych

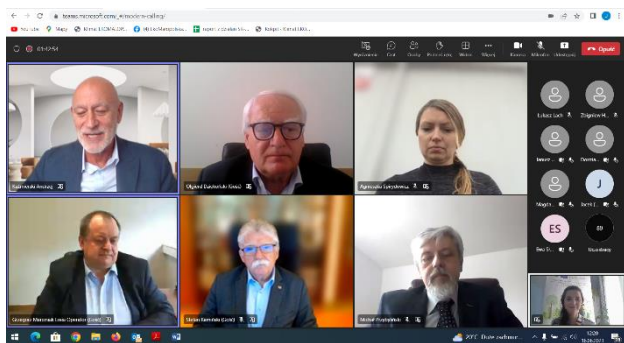
Rys. 34 Udział w warsztatach międzynarodowych w ramach Misji EU

W 2022 r. Małopolska przystąpiła do inicjatywy Misje EU „Adaptacja do zmiany klimatu”. W dniach 25–27 stycznia (Bruksela) i 13 czerwca (Ronneby, Szwecja) przedstawiciele zespołu projektowego uczestniczyli w spotkaniach Forum Misji UE. W dyskusjach wzięli udział przedstawiciele instytucji UE, sygnatariusze Karty Misji, Przyjaciele Misji, władze krajowe i regionalne, instytucje finansowe i naukowcy. Udział w inicjatywie pozwala na zwiększanie sieci kontaktów oraz na podzielenie się swoimi doświadczeniami i dobrymi praktykami z innymi regionami/miastami/społecznościami w Europie. Podczas spotkań przedstawiono cele, założenia i efekty realizacji projektu.

Działania i efekty z realizacji Projektu oraz wdrażania RPDKiE zostały przedstawione na **7 konferencjach**.

- 27 lutego – konferencja dot. podsumowania realizacji projektu RES-SKILL. Podczas spotkania przedstawione zostały cele Projektu oraz ich udział w realizacji europejskiej polityki klimatycznej.
- 16 marca – Polski Kongres Klimatyczny, na którym zostały przedstawione efekty i działania projektu.
- 22 maja – Kongres Społeczności Energetycznych, na którym przedstawiono działania Małopolski w dążeniu do rozwoju OZE.
- 16 czerwca – konferencji inauguracyjnej projektu OTE (Obserwatorium Transformacji Energetycznej). Projekt realizowany jest przez AGH. Małopolska włącza się w jego realizację z głosem doradczym.
- 29 czerwca – inauguracji projektu LIFE AFTER COAL –Wdrażanie Strategii na rzecz Naturalności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040.

- 25 września – Kongres Energetyki Rozproszonej, który odbył się w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. W panelu dyskusyjnym poruszono temat rozwoju energetyki rozproszonej w Małopolsce.
- 16 listopada – II ECO kongresie organizowanym przez Uniwersytet Jagielloński, pod hasłem „Eknow – cztery żywy – człowiek 2050”.

Rys. 35 Promocja projektu na konferencjach

8 marca przedstawiciele projektu wzięli udział w Międzynarodowych Targach Energetyki i Elektroniki oraz Odnawialnych Źródeł Energii. W halach kieleckiego ośrodka wystawienniczego zgromadzili się światowi producenci najnowocześniejszych technologii z branży OZE i ochrony środowiska. Targom energetycznym towarzyszyły liczne konferencje branżowe, warsztaty oraz szkolenia.

Rys. 36 Udział w targach branżowych

Przedstawiciele projektu włączają się w realizację innych projektów z głosem doradczym. Do końca 2023 uczestniczyli w **17 spotkaniach**:

- w ramach **realizacji projektu RESPONDENT**. Projekt ma na celu włączenia podmiotów ekonomii społecznej (PES) w działania na rzecz klimatu i środowiska. Podczas spotkań przedstawiono założenia i cele Małopolskiej polityki klimatycznej i jej wdrażania w ramach Projektu.

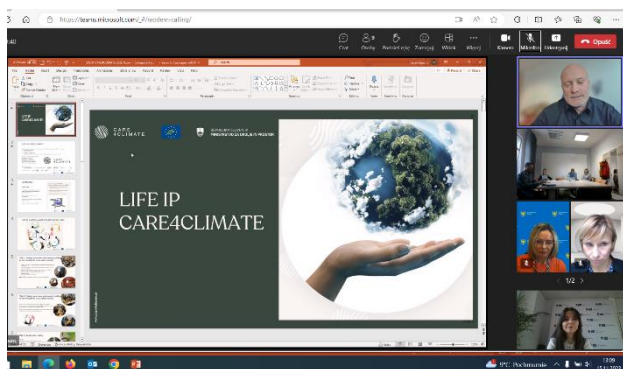

Rys. 37 Spotkanie w ramach projektu RESPONDENT

- z **Ministerstwem Klimatu oraz PwC** dotyczących wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie włączenia kwestii adaptacji do regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych.
- spotkaniu **Platform Meeting projektów LIFE**, które odbyło się w Ośrodku Edukacji Przyrodniczej w Umianowicach. Spotkanie miało na celu wymianę dobrych praktyk z realizacji projektów LIFE.
- spotkaniach w ramach projektu **SITRANS**. Projekt koncentruje się na partycypacji społecznej w procesie transformacji energetycznej.
- spotkanie w ramach **Inicjatywy na rzecz regionów węglowych w transformacji na Bałkanach Zachodnich i Ukrainie**.
- spotkaniach z projektami **LIFE Care4Climate, LIFE COALA oraz LIFE AFTER COAL i LIFE „Podkarpackie – żyj i oddychaj”**, na którym kierownicy poszczególnych projektów wymienili się dobrymi praktykami z realizacji własnych Projektów LIFE.

Rys. 38 Spotkania z innymi Projektami LIFE

Rys. 39 Spotkania z innymi Projektami LIFE

- spotkaniach w ramach projektu **CapaCITIES**. Projekt ma na celu zainicjowanie i wzmocnienie krajowych procesów zmian w celu ustanowienia krajowych sieci i struktur zarządzania oraz zapewnienie dedykowanego wsparcia władzom publicznym.
- spotkaniach **dot. strategii GOZ w Małopolsce**. Jednym z działań jest utworzenie platformy GOZ dla całego Województwa. Zespół Projektowy włącza się w realizację projektu z głosem doradczym.

W czerwcu przeprowadzono **warsztaty dla 50 przedstawicieli dzieci i młodzieży z Polski i Niemiec**, w ramach międzynarodowego projektu „Czyste powietrze wokół nas”. Podczas spotkania poruszono tematykę związaną z ochroną powietrza i klimatu oraz przeprowadzono doświadczenia związane z pozyskiwaniem energii z OZE.

W dniach 9–12 października w Brukseli odbył się 21. Europejski Tydzień Regionów i Miast, największe coroczne wydarzenie poświęcone polityce regionalnej w Unii Europejskiej. Kwestie zmiany klimatu były jednym z najważniejszych tematów tegorocznej edycji. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Zespołu projektowego.

Rys. 40 Tydzień Regionów w Brukseli

W dniu 12 października przedstawiciele UMWM uczestniczyli w drugiej edycji Śląskiego Konwentu

Klimatycznego CLIMATE-CON 2023 - Regiony dla klimatu. Wydarzenie odbyło się w Centrum Konferencyjno – Biznesowym Stadionu Śląskiego.

6 grudnia przedstawiciel Zespołu Projektowego uczestniczył w Krajowym Forum Miejskim (KFM), które stanowi platformę do debaty różnych interesariuszy oraz aktywistów miejskich na temat prowadzenia zintegrowanej polityki miejskiej. Podczas wydarzenia Kierownik Projektu uczestniczył w panelu dyskusyjnym i obradach okrągłego stołu zorganizowanych w ramach projektu CapaCITIES. Wydarzenie to ma szczególne znaczenie, ponieważ stanowi platformę współpracy dla przedstawicieli szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego do zaprezentowania swoich inicjatyw. Małopolska włącza się w realizację Projektu z głosem doradczym.

Rys. 41 Udział w spotkaniach i panelach dyskusyjnych

E4 Promocja projektu

Aktualne wydarzenia dotyczące Projektu są systematycznie publikowane na stronie internetowej projektu (klimat.ekomalopolska.pl/). W roku 2023 została ona wyświetlona przez **blisko 12 tys. odbiorców**.

Opublikowane w mediach społecznościowych (facebook.com/EkoMalopolskadlaKlimatu/, instagram.com/ekomalopolska_dla_klimatu/, twitter.com/life_malopolska, linkedin.com/showcase/ekomalopolska-dla-klimatu/) materiały i posty dotarły do **ponad 700 tys. odbiorców**.

Województwo Małopolskie za realizację dwóch projektów zintegrowanych: LIFE EKOMAŁO-POLSKA oraz LIFE Małopolska w zdrowej atmosferze, **otrzymało tytuł „Lidera Transformacji Energetycznej”**. Nagroda przyznana została przez Europejską Fundację Inwestycji Zrównoważonych. Celem konkursu była promocja innowacyjnych i możliwych do dal-

szego upowszechniania rozwiązań, produktów, technologii oraz usług związanych z ochroną klimatu i środowiska.

27 października Kierownik projektu przedstawił jego działania **podczas The European Climate Stocktake**, międzynarodowej konferencji, której gospodarzem była Komisja Europejska. Wydarzenie zgromadziło decydentów, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, środowisko akademickie i młodzież z całego świata, a jego celem było omówienie postępów w realizacji celów Porozumienia paryskiego. W konferencji uczestniczyło ponad 10 tys. osób z całego świata.

Rys. 42 Prezentacja podczas konferencji *The European Climate Stocktake*

W październiku przedstawiciel UMWM uczestniczył w VII Małopolskim Forum Finansowym. W ramach prezentacji przedstawiono działania województwa dla klimatu, powietrza i edukacji klimatycznej. Podczas spotkania porad przedsiębiorcom udzielali doradcy dla biznesu.

Rys. 43 Prezentacja projektu podczas konferencji

W roku 2023 zakończono produkcję filmów informacyjno-edukacyjnych. Powstało **12 filmów promujących** realizację projektu, które dotoczyły m.in. II Małopolskiego Dnia dla Klimatu, podsumowania studiów podyplomowych, mapa potencjału OZE, a także aktywności doradców ds. klimatu i środowiska w powiatach. Filmy dostępne są na: <https://www.youtube.com/channel/UC0OB1b5ri2xROgerE3pJ3TQ>.

6 września Zespół Zarządzający oraz Partnerzy Projektu podzielili się doświadczeniami z dotychczas zrealizowanych działań **podczas konferencji podsumowującej I fazę Projektu**. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Komisji Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także wszyscy beneficjenci Projektu.

Rys. 44 Konferencja podsumowująca I fazę Projektu

Przedstawiciele Projektu włączyli się w organizację Dnia bez samochodu, wydarzenia związanego z Mobility Week i promującego zrównoważony, wolny od emisji transport.

Rys. 45 Obchody Dnia bez samochodu

DZIAŁANIA PRZEKROJOWE

C4 System doradców ds. klimatu i środowiska

Kluczowym elementem we wdrażaniu działań klimatycznych, jest pozyskiwanie środków na realne inwestycje. W roku 2023 doradcy ds. klimatu i środowiska zatrudnieni w małopolskich powiatach:

- przygotowali i złożyli **ponad 121 wniosków o dofinansowanie** dla mieszkańców lub podmiotów gospodarczych **na kwotę ponad 3 mln zł** do programów Czyste Powietrze, Mój Prąd, Moja Woda, Mój Elektryk.
- przygotowali **6 projektów o dofinansowanie** do instytucji finansujących na kwotę blisko **12 mln zł**.
- dokonali inwentaryzacji źródeł ogrzewania lub instalacji odnawialnych źródeł energii w **273 budynkach**. Inwentaryzacja dotyczyła wprowadzenia budynków do bazy CEEB.
- zidentyfikowali **34 budynki użyteczności publicznej** w celu ich poprawy efektywności energetycznej.
- przygotowali **45 ekspertyz**. Tematyka ekspertyz dotyczyła m.in.: miejskiej wyspy ciepła, optymalizacji zużycia energii, rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej, potencjału wykorzystania OZE, działań adaptacyjnych, szacowania bilansu emisji gazów cieplarnianych w powiecie, transportu niskoemisyjnego oraz efektywności energetycznej.
- zorganizowali **61 spotkań z lokalnymi liderami**, w których uczestniczyło **ponad 900 osób**.

Rys. 46 Spotkanie w powiecie

- zorganizowali **229 spotkań w powiatach i gminach** z przedstawicielami administracji publicznej, w których łącznie wzięło udział **ponad 3 tys. osób**. Tematyka spotkań dotyczyła min. głównych założeń projektu, działań doradcy, współpracy na

linii doradca–ekodoradca, omówienie przygotowanych ekspertyz oraz potrzeb inwestycyjnych szpitala, możliwości przeprowadzenia lekcji dot. adaptacji do zmiany klimatu dla dzieci szkolnych, oraz możliwościami pozyskiwania środków zewnętrznych.

- zorganizowali **156 spotkań w szkołach średnich**, szkołach podstawowych i przedszkolach. W prelekcjach **uczestniczyło blisko 6 tys. uczestników**. Spotkania dotyczyły m.in.: prawidłowej segregacji odpadów, sposobów oszczędności energii i wody, roli pszczół dla klimatu, wpływu zmiany klimatu na poszczególne gatunki roślin, wpływu miejskiej wyspy ciepła na klimat i bioróżnorodność.

Rys. 47 Zajęcia w szkołach organizowane przez doradców ds. klimatu i środowiska

Rys. 48 Spotkania organizowane przez doradców ds. klimatu i środowiska

- zorganizowali lub wzięli udział w **76 wydarzeniach związanych z ochroną klimatu**, w których udział wzięło **ponad 26 tys. osób**. Na wydarzeniach/piknikach poruszone zostały nie tylko zagadnienia dotyczące zmiany klimatu ale także działań związanych z ochroną środowiska.

- udzielili około **9 tys. porad**, głównie właścicielom budynków jedno- i wielorodzinnych, rolnikom oraz przedsiębiorcom. Porady dotyczyły przede wszystkim dostępnych dofinansowań do wymiany kotłów oraz programów: Mój Prąd, Czyste Powietrze, Moja Woda, ulga termomodernizacyjna, Agroenergia oraz Moje Ciepło.
- przekazali **97 zestawów oszczędności energii i ochrony klimatu**, tj. świetlówki LED, kosze do segregacji odpadów z podziałem na frakcje, dysybutory wody.

Rys. 49 Zajęcia w szkołach połączone z przekazaniem zestawów ochrony klimatu

Rys. 50 Wydarzenia w powiatach

- zorganizowali:
 - **6 spotkań z rolnikami**, w których udział wzięło **79 uczestników**. W trakcie wydarzeń poruszano m.in. tematykę zmniejszenia zużycia nawozów, powodzi błyskawicznych oraz dostępnych dofinansowań,
 - **6 spotkań z lokalnymi przedsiębiorcami** (uczestniczyło w nich **60 przedsiębiorców**), podczas których omawiano działania Projektu.
 - **3 spotkania z Zarządem Zieleni Miejskiej**, w których udział wzięło **blisko 200 osób**.

W spotkaniach poza przedstawicielami ZZM udział wzięli także mieszkańcy miasta Krakowa.

- zorganizowali lub uczestniczyli w **17 lokalnych wydarzeniach informacyjnych**. W wydarzeniach **udział wzięło ponad 9,7 tys. Małopolan**. Podczas wydarzeń plenerowych i spotkań z mieszkańcami poruszano kwestie związane z ochroną klimatu, oszczędnością energii czy racjonalną gospodarką odpadami.
- zorganizowali **5 konkursów dla uczniów szkół**. Konkursy poruszały tematy ekologii i skupiały się wokół kategorii konkursów plastycznych. W konkursach udział wzięło **ponad 600 osób**.

Doradcy z miasta Krakowa zorganizowali **15 spacerów edukacyjnych** na terenie parku Zakrzówek i Ogrodu Botanicznego UJ dla mieszkańców miasta. Spotkania zgromadziły ponad 1 tys. uczestników.

W powiecie nowotarskim zorganizowano konferencję klimatyczną dotyczącą wpływu zmian klimatu na lodowce. W konferencji uczestniczyło **325 osób**.

Rys. 51 Konkursy plastyczne w szkołach

Doradcy dla biznesu z Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości:

- przeprowadzili **87 konsultacji z przedsiębiorcami oraz rolnikami** w zakresie: możliwości uzyskania dofinansowania do instalacji PV, dotacji do termomodernizacji, wymiany źródła ciepła, źródeł finansowania eko-inwestycji oraz możliwości finansowania projektu GOZ, zbierania i magazynowania wody opadowej czy dotyczące Bazy Danych o Odpadach.
- pracowali nad utworzeniem oraz testowaniem bazy danych o instalatorach odnawialnych źródeł energii pn. **EkoMałopolska Baza Instalatorów (EMBI)**. Baza dostępna będzie w 2024 r.

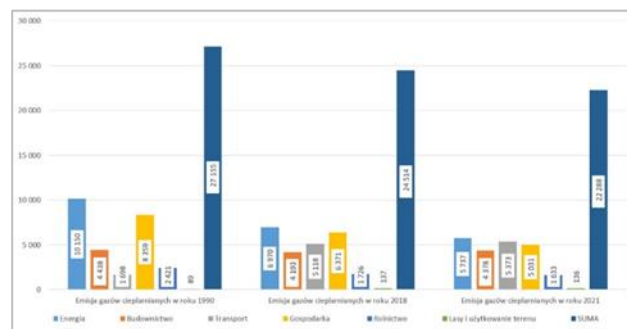
- uczestniczyli w „Rozgrzewce z Funduszami Europejskimi” w Proszowicach i Zatorze, gdzie udzielali porad inwestorom, przedsiębiorcom i mieszkańcom.
- uczestniczyli w **2 spotkaniach informacyjnych** dla przedsiębiorców w powiecie olkuskim i chrzanoskim pn. „Zielona Transformacja w Twojej firmie”.
- opracowali **ekspertyzę dotyczącą „Mechanizmów obrotu energią przez przedsiębiorstwa, ze szczególnym uwzględnieniem sektora MŚP oraz energii wytworzonej w instalacji OZE”**.
- uczestniczyli w Powiatowym Dniu Przedsiębiorczości w Olkuszu. Główne tematy indywidualnych konsultacji dotyczyły finansowania środowiskowych działań związanych z transformacją energetyczną i klimatyczną.

Rys. 52 Powiatowe punkty konsultacyjne prowadzone przez doradców dla biznesu

D1 Monitoring wdrażania RPDKiE

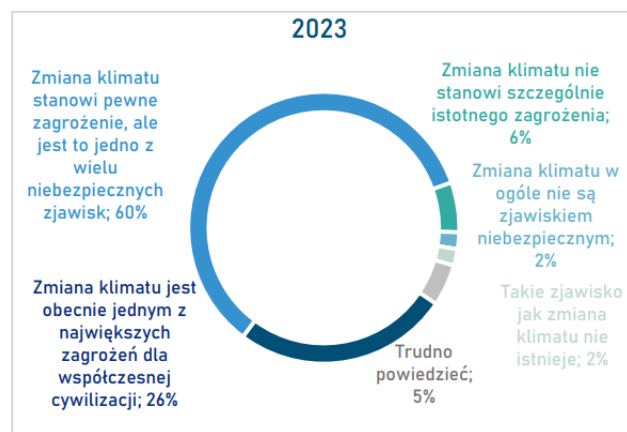
W listopadzie 2023 ukazało się sprawozdanie z realizacji Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii za rok 2022. Jak pokazują wyniki raportu, prowadzone dotychczas działania w zakresie przeciwdziałania i adaptacji do negatywnych skutków postępującej zmiany klimatu spowodowały **spadek emisji gazów cieplarnianych o 17,93% w stosunku do roku 1990 oraz o 9,08% w stosunku do roku 2018**. Dodatkowo szacuje się, że w województwie małopolskim funkcjonuje **blisko 550 tys. instalacji odnawialnych źródeł energii o łącznej mocy zainstalowanej 10 380 MW**.

Rys. 53 Emisje GHG w Małopolsce – wyniki raportu za 2022

D2 Monitoring wpływu realizacji Projektu

W czerwcu Europejskie Centrum Czystego Powietrza przygotowało drugi raport z badań opinii publicznej (badanie wśród mieszkańców województwa małopolskiego realizowane były na przełomie kwietnia i maja). Raport dotyczy postrzegania kwestii zmiany klimatu przez mieszkańców Małopolski, również w kontekście pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie. Badania zostały przeprowadzone na próbie tysiąca mieszkańców Małopolski. Jak pokazują wyniki raportu, zarówno w roku 2020, jak i 2023 około **70% badanych wyraża opinię, iż zmiana klimatu jest przede wszystkim efektem aktywności człowieka**. Mieszkańcy Małopolski jako najpoważniejsze skutki zmiany klimatu dla naszego kraju konsekwentnie wskazują susze oraz ograniczenie dostępu do wody.

Rys. 54 Wyniki badania opinii publicznej

F.1 Zarządzanie projektem

31 marca do Komisji Europejskiej złożony został wniosek na drugą fazę Projektu. Druga Faza rozpoczęła się 1 lipca 2023 r. i potrwa do 31 grudnia 2025.

Początkiem października do KE przekazano sprawozdanie z realizacji pierwszej fazy Projektu.

W grudniu sprawozdanie zostało zaakceptowane przez KE.

W dniach **14–15 września** miała miejsce kontrola Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. Podczas spotkania przedstawione zostały założenia oraz efekty w realizacji Projektu. **Projekt został oceniony jako dobra praktyka, a jego działania jako wpisujące się w realizację europejskiej polityki klimatycznej.**

30 czerwca Małopolska przygotowała i złożyła wniosek na realizację **pomocy technicznej MIP4Adapt**. Celem projektu jest wsparcie Małopolski w opracowaniu Analizy Ryzyka Klimatycznego, która będzie stanowiła podstawę do opracowania Małopolskiej Strategii adaptacji do zmiany Klimatu. Realizacja Projektu rozpocznie się w kwietniu 2024 r.

21 września Województwo **Małopolskie** złożyło wniosek o projekt LIFE związany z adaptacją do zmiany klimatu pn. „**LIFE DREAM CITIES – Designing and Realization of Exemplary Adaptation among Medium sized CITIES – Malopolska ready for adaptation**”. Projekt ma na celu wzmocnienie wdrażania działań adaptacyjnych w Małopolsce. W przypadku pozytywnej decyzji KE, realizacja projektu rozpocznie się w lipcu 2024.

W dniach 12 i 14 grudnia odbyły się pierwsze wizyty zarządczo-doradcze w powiatach: tarnowskim, brzeskim i bocheńskim oraz w mieście Tarnów. Spotkania są okazją do rozmów z doradcami ds. klimatu i środowiska oraz przedstawicielami Starostw nt. postępów w realizacji działań Projektu. Wizyty będą kontynuowane w 2024 r.

Dokument powstał jako realizacja działania F1 projektu LIFE EKOMAŁOPOLSKA „Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego” (LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA / LIFE19 IPC/PL/000005) dofinansowanego ze środków programu LIFE Unii Europejskiej oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Podsumowanie przedstawia wyłącznie poglądy autorów, a Komisja Europejska i NFOŚiGW nie ponoszą odpowiedzialności za żadne ewentualne wykorzystanie zawartych w nim informacji.